

4.4. Aðilar sem hafbeitt stunda skulu láta örmerkja 10% af sleppingu vegna allt að 100 þúsund seiða sleppingu, en að lágmarki 10 þúsund seiði við stærri sleppingar. Aðilar með sjókvíarekstur skulu láta merkja a.m.k. 1000 laxa með örmerkjum eða útvortis merkjum. Niðurstöður úr heimtum viðkomandi laxa skulu lagðar til grundvallar við endurskoðun þessarar reglugerðar.

4.5. Óheimilt er að sleppa fiski í ár eða vötn til endurveiða nema notaður sé stofn af viðkomandi vatnasvæði. Ráðherra getur þó veitt undanþágu frá ákvæði þessu, að fengnu samþykki fisksjúkdómanefndar og viðkomandi veiðifélags.

5. gr.

Refsiákvæði og gildistaka.

5.1. Um brot á ákvæðum reglugerðar þessarar fer samkvæmt j-lið 1. mgr. 97. gr. laga nr. 76/1970 um lax- og silungsveiði enda varði brotið ekki þyngri refsingu samkvæmt öðrum lögum.

5.2. Með mál út af brotum gegn ákvæðum reglugerðar þessarar skal farið að hætti opinberra mála.

5.3. Reglugerð þessi sem sett er samkvæmt heimild 22., 66. og 81. gr. laga nr. 76/1970 um lax- og silungsveiði, öðlast þegar gildi og skal endurskoðuð fyrir 1. júlí 1990.

Landbúnaðarráðuneytið, 12. júlí 1988.

Jón Helgason.

Jón Höskuldsson.

FJALLSKILASAMÞYKKT

fyrir Eyjafjarðarsýslu, Akureyri, Dalvík, Ólafsfjörð og Siglufjörð.

I. KAFLI

Um stjórn fjallskilamála.

1. gr.

Hreppar Eyjafjarðarsýslu, Akureyri, Dalvík, Ólafsfjörður og Siglufjörður eru eitt fjallskilaumdæmi.

Hver hreppur og kaupstaður innan fjallskilaumdæmisins, er sérstök fjallskiladeild. Sýslunefnd getur heimilað sameiningu tveggja eða fleiri fjallskiladeilda óski viðkomandi sveitarstjórnir eftir sameiningu að undangengnu fundarsamþykki meirihluta fjallskilaskyldra aðila í hverri eða hvorri fjallskiladeild enda hafi verið boðað til fundarins með dagskrá.

2. gr.

Sýslunefnd hefur á hendi yfirstjórn allra afréttta- og fjallskilamála í fjallskilaumdæminu en hreppsnefnd eða bæjarstjórn annast stjórn og framkvæmd þeirra í hverri fjallskiladeild.

3. gr.

Að aflokum hverjum sveitarstjórnarkosningum skal sveitarstjórn kjósa mann til þess að hafa á hendi framkvæmd fjallskilamála fjallskiladeildarinnar undir yfirstjórn sveitarstjórnar og nefnist hann fjallskilastjóri.

Þar sem fjallskiladeildir hafa verið sameinaðar, skulu sveitarstjórnirnar kjósa fjallskilastjórnann sameiginlega. Fáir tveir eða fleiri jafnmörg atkvæði, skal hlutkesti ráða.

Fjallskilastjóri skal sjálfur vera við aðalrétt í hvert skipti, sem þar er réttað, stjórna sundurdrætti og ráða þar réttarrúmi öllu. Sé hann forfallaður, skal hann tilnefna mann í sinn stað.

Heimilt er sveitarstjórn að fela fjallskilastjóra bókhald allt fjallskilanna vegna og innheimtu á fjallskilagjöldum.

Fjallskilastjóra ber þóknun fyrir störf sín úr hrepps- eða bæjarsjóði.

II. KAFLI

Um bókhald og fjallskilasjóði.

4. gr.

Í hverri fjallskiladeild ber að halda fjallskilabók staðfesta af oddvita sýslunefndar. Í hana skal rita allt það sem máli skiptir um afrétta- og fjallskilamál í deildinni. Þar skal vera skrá yfir allar afréttir innan deildarinnar, lýst merkjum þeirra og tekið fram, hvaða jarðir eiga upprekstur á hverja afrétt svo og hverjir séu afréttaeigendur. Þá ber að skrá allar breytingar á afréttum og réttindum yfir þeim.

Eftirrit af skrá þessari ber að senda til oddvita sýslunefndar. Skal hún þar færð í sérstaka bók, sem afréttaskrá heitir og fylgir skjölum sýslunnar. Auk þessa getur sýslunefnd krafist eftirrits af fjallskilabókum að öðru leyti, eftir því sem hún telur þörf á.

5. gr.

Hver fjallskiladeild færir sérstakt bókhald og skal fjallskilareikningur endurskoðaður á sama hátt og sveitarsjóðsreikningur.

Til þess að standa straum af þeim kostnaði, er af fjallskilum leiðir, getur sveitarstjórn stofnað sjóð, sem fjallskilasjóður nefnist. Úr honum skal greiða kostnað við byggingu og viðhald aðalréttta. Um aukaréttir fer eftir ákvörðun sveitarstjórna. Kostnað við smölun og leitir, sem og öll önnur gjöld, sem af fjallskilum leiða og ekki hefur verið jafnað niður á fjáreigendur sem dagsverkum, skal greiða úr fjallskilasjóði.

Tekjur sjóðsins eru:

- Niðurjafnað gjald á allt sauðfé og stóðhross í hreppum.
- Andvirði óskilafjár.
- Bætur fyrir gangnarof samkv. 44. gr. afréttalaga nr. 6/1986.
- Tillag úr sveitarsjóði eftir fyrimælum sveitarstjórnar og 42. gr. laga um afréttamálefni, fjallskil o.fl.

Reikningur sjóðsins skal endurskoðaður árlega ásamt sveitarsjóðsreikningum og færður inn í fjallskilabók.

III. KAFLI

Um afréttir og notkun þeirra.

6. gr.

Land, sem fjallskilaframkvæmd tekur til, skiptist í afréttir og heimalönd. Þar sem almenningur (óbyggðir) þurfa hreinsunar við, tekur fjallskilaframkvæmd til þeirra, eftir því sem þörf krefur og nánar er fyrir mælt í lögum um afréttamál og samþykkt þessari.

7. gr.

Heimilt er sveitarstjórnnum að gangast fyrir því, hverri í sinni fjallskiladeild, að gerð sé sveitarsamþykkt um, að nota megi heimalönd til upprekstrar enda sé það vilji eigenda. Skal í fjallskilabók skýrt tekið fram, hvar og hver þau lönd séu, og tala fjár þess er á þau má reka.

Enginn má nota, né leyfa öðrum, ógirt heimaland sitt til upprekstrar nema það sé heimilað með gildandi sveitarsamþykkt. Þar sem heimalönd hafa verið, eða verða gerð að upprekstrarlandi, og samgirðing aðskilur tún, engi og bithaga frá upprekstrarlandinu, er ábúendum skylt að hafa girðingar fjárheldar, hverjum á sínu landi. Sé það vanrækt fer eftir ákvæðum girðingalaga.

Liggi heimalönd fjallskiladeilda saman, og hagkvæmt þyki að nota þau til upprekstrar í sameiningu, geta hlutaðeigandi sveitarstjórnir gert samþykkt um notkun þeirra á sama hátt og ef ein fjallskiladeild ætti í hlut. Upprekstrarheimalönd ber að skoða sem afréttir, að því er snertir löggöngur að hausti, aðrar en eftirleitir. Samþykktir um upprekstrarheimalönd öðlast því aðeins gildi, að sýslunefnd samþykki þær.

8. gr.

Hve margt afréttarpenings má reka á hverja afrétt fer eftir afréttalögum nr. 6/1986, III. kafla.

9. gr.

Upprekstrarrétt á afrétt hrepps eða annars upprekstrarfélags eiga allir búfjáreigendur, sem landafnot hafa í hreppi eða á félagssvæði.

Um upprekstrarrétt á afréttarland, sem liggur undir einstaka jörð eða stofnun, fer eftir fornri venju eða samningum.

Um afréttargjald til eiganda afréttarlands fer eftir samningi eða, ef samkomulag næst ekki, eftir ákvörðun viðkomandi sveitarstjórnar. Þó getur sá aðili, sem eigi vill una ákvörðun sveitarstjórnar, krafist mats dómkvaddra manna um gjaldhæð. Ákvörðun um afréttargjald, hvort heldur ákveðin er með samningi eða eftir mati, gildir aldrei fyrir lengri tíma en 6 ár í senn.

IV. KAFLI

Rekstur til afrétta.

10. gr.

Vorsmölun skal aðeins gerð ef almenn ósk bænda liggur fyrir og þá eftir nánari fyrirætlum sveitarstjórnar.

11. gr.

Sveitarstjórn ákveður að fengnum tillögum gróðurverndarnefndar sýslunnar, hvenær búfé má reka til afrétta. Frá 15. júní til 1. september eru smalanir eða annað það er ónæði veldur afréttarpeningi óheimilt, nema með leyfi viðkomandi sveitarstjórnar. Geti búfjáreigandi ekki fengið upprekstrarleyfi ber honum að leita aðstoðar sveitarstjórnar.

Eigendum og umráðamönnum afrétta og aðliggjandi heimalanda ber skylda til að sjá um að vörslugirðingum sé vel við haldið, svo að þær varni fullkomlega ágangi í tún og önnur nytjalönd heimafyrir. Verði sannanlegur ágangur búfjár geta þeir er fyrir honum verða leitað aðstoðar sveitarstjórnar.

12. gr.

Allt fé sem sleppt er hvort heldur er í heimaland eða afrétt skal vera markað glögggu eyrnamarki og litamerkt samkvæmt ákvæðum í viðauka I við reglugerð um mörk, markaskrár og takmörkun á sammerkingum búfjár nr. 244, 28. apríl 1987.

13. gr.

Hver eigandi eða umráðamaður upprekstrarlands skal tilkynna viðkomandi sveitarstjórn fyrir lok júlímánaðar ár hvert, hverjir noti það og fyrir hve margt fé og hross. Innansveitarmenn skulu sitja fyrir utansveitarmönnum um upprekstur og sýslubúar fyrir utansýslubúum. Aldrei má leyfa upprekstur á utansveitarfé, hrossum eða geldneytum í upprekstrarheimalandi.

V. KAFLI
Um fjallskil að hausti.

14. gr.

Eftir fyrri göngur er fjáreigendum óheimilt að sleppa fé á afrétt nema með leyfi sveitarstjórnar.

Haustgöngur skulu vera tvennar. Þær fyrri skulu gerðar laugardaginn í 22. viku sumars.

Heimilt er þó sveitarstjórn að flýta þeim, sbr. þó 11. gr., sé það vilji meirihluta fjárbænda í viðkomandi hreppi. Slíka breytingu skal sveitarstjórn tilkynna nágrannasveitarfélögum með eigi minna en viku fyrirvara.

Seinni göngur skulu gerðar laugardag í 23. viku sumars. Þeim gangnadegi verður ekki breytt nema óveður eða óviðráðanlegar ástæður hamli. Skal þá ganga fyrsta færan dag. Þá ber landeigendum afgirtra heimalanda að smala þau lönd og gera full skil á því fé sem þar er.

Í Öngulsstaðahreppi skulu vera sömu gangnadagar og í aðliggjandi hreppum í Suður-Píngeyjarsýslu.

Að göngum loknum ber að gera eftirleit á afréttum eftir því sem sveitarstjórn ákveður.

15. gr.

Eigi síðar en hálfum mánuði fyrir göngur, skal sveitarstjórn raða gangnadagsverkum og öðrum áætluðum fjallskilakostnaði niður á fjáreigendur í fjallskiladeildinni og aðra þá er nota þar upprekstrarland á því ári. Raða skal dagsverkunum niður eftir fjártölu. Leggja skal jafnmargar kindur í dagsverk hjá öllum fjáreigendum, hvort sem þeir eiga margt eða fátt. Sé um að ræða jarðir, þar sem ekki er sauðfjárhald, skal heimilt að leggja fjallskil á eigendur eftir landverði jarða. Þá skal og tilnefna réttarstjóra við aukaréttir, úrtíningsmenn í réttir innan hrepps og utan og gangnaforingja fyrir gangnasvæði fjallskiladeildarinnar. Enginn getur skorast undan að vera gangnaforingi nema hann sé ófær til þess sakir elli eða heilsuleysis.

16. gr.

Noti fjáreigandi upprekstur á utansveitarafrétt eða innan fjallskilaumdæmisins, ber honum að gera þar fjallskil eftir þeim fjárfjölda, er hann hefur í afréttina rekið og samkvæmt þeim reglum er þar gilda. Þó hefur sveitarstjórn þess hrepps, sem hann býr í, rétt til að leggja á hann dagsverk í heimasveitinni, en þó aðeins það, sem á kann að vanta, og hann hafi hlutfallslega jafna fjallskilaskyldu og sveitungar hans aðrir. Noti fjáreigandi afrétt utan fjallskilaumdæmis síns og geri þar fjallskil, má leggja á hann fjallskiladagsverk í heimasveitinni eftir sömu reglu.

17. gr.

Hver fjáreigandi er skyldur til að gera þau fjallskil, sem sveitarstjórn leggur á hann og eru í samræmi við fjallskil þau, sem öðrum sveitarbúum er gert að leysa af hendi. Bágstöddum einyrkjum má veita undanþágu frá fjallskilum, að einhverju eða öllu leyti, einnig þeim, sem hafa fé sitt í eyjum eða sauðheldum girðingum sumarlangt samkv. 12. gr.

18. gr.

Sveitarstjórnir skipa fjallskiladeildum í gangnasvæði og ákveða hvernig göngum skuli hagað, og hvað gangnamenn séu margir í hverjum göngum. Skal skrá það í fjallskilabók.

19. gr.

Gangnaforingjar skulu vera sjálfir í göngum, nema gild forföll hindri, ber þeim þá að setja fullgilda menn í staðinn. Gangnaforingi sker úr um það, hverjir séu fullgildir gangnamenn. Ber þeim að raða mönnum í göngur eftir getu þeirra og kunnugleika, en forðast að óvanir gangnamenn fari á þau svæði þar sem þeim getur verið hætta búin.

Gangnaforingjum ber skylda til að tilkynna fjallskilastjóra um gangnarof. Sá sem mætir ekki í göngum á þeim stað og tíma, þar sem hann hefur verið skipaður og tilkynnir gangnaforingja ekki forföll, svo unnt sé að fá mann í hans stað, skal greiða fyrir gangnarof sem svarar einu og hálfu gangnadagsverki eins og það er metið á hverjum tíma, eftir ákvörðun sveitarstjórnar.

20. gr.

Gangnaforingar skulu sjá um að fjallsöfn séu rekin tafarlaust til rétta. Telst það gangnarof ef gangnamaður yfirgefur safnið fyrir en í rétt er rekið, þó að smölun sé lokið. Sveitarstjórn má leyfa að fjallsöfn séu rekin í heimaréttir til sundurdráttar í seinni göngum, ef gangnaforingi ábyrgist úrtíning til skilaréttar.

21. gr.

Ef grunur leikur á, að fé sé enn á afréttum eftir að eftirleit hefur verið gerð, skal fjallskilastjóri sjá um, að eftir því sé leitað svo fljótt sem kostur er. Smölunarkostnaður greiðist úr fjallskilasjóði eða sveitarsjóði.

22. gr.

Nú liggja öræfi, þar sem fjárvon kann að vera, að afréttum eða öðrum sumargöngulöndum, og skal þá sýslunefnd hlutast til um, að þau séu leituð að minnsta kosti einu sinni á hausti. Fé sem finnst í öræfaleitum, má sveitarstjórn láta lóga.

23. gr.

Skyldur er hver bóndi að hirða kindur, sem finnast í heimalandi hans, eftir að fjallskilum er lokið. Sé það innansveitarfé, ber honum að tilkynna eigendum það. Annars skal tilkynna sveitarstjórn.

24. gr.

Nú verður fjár vart í ógöngum og er þeim þá skylt, er sér, að tilkynna það oddvita viðkomandi sveitarfélags. Skal hann þá leitast við að fá færa menn til að bjarga fénu. Sé björgun óframkvæmanleg eða of hættuleg að dómi björgunarmanns eða aðstæður það örðugar, að tvöfalt verð fjárins hrökkvi ekki fyrir björgunarkostnaði, er skylt að skjóta féð, sé það unnt. Takist björgun kindar úr slíkum ógöngum, greiðir eigandi kindar hálf tveggja hennar fyrir björgun, en sveitarsjóður, þar sem eigandi er heimilisfastur, hinn hluta kostnaðar.

VI. KAFLI

Um réttir og réttahald.

25. gr.

Sveitarstjórn ber að sjá um, að til séu á hverjum réttarstað hæfilega stór fjárrétt og nægilegt dillkrými við hverja rétt, svo og að réttinni sé vel við haldið.

Réttir í fjallskiladeildum skulu vera:

Í Öngulsstaðahreppi:

Aðalrétt: Þverárrétt. Aukarétt: Munkaþverárrétt.

Í Saurbæjarhreppi:

Aðalrétt: Borgarrétt. Aukaréttir: Möðruvallarétt, Þormódsstaðarétt, Vatnsendarétt, Jórunnarstaðarétt, Ystagerðisrétt.

Í Hrafnagilshreppi:

Aðalrétt: Reykárétt. Aukarétt: Hraungerðisrétt.

Í Glæsibæjarhreppi:

Aðalrétt: Þórustaðarétt. Aukaréttir: Skógum, Bægisá.

Í Öxnadalshreppi:

Aðalrétt: Þverárrétt. Aukarétt: Gloppurétt.

Í Skriðuhreppi:

Aðalrétt: Melarétt. Aukaréttir: Þorvaldsdalsrétt, Saurbæjarrétt, Staðarbakkarétt.

Í Arnarneshreppi:

Aðalrétt: Reistarárrétt.

Í Árskógshreppi:

Aðalrétt: Árskógsrétt.

Í Svarfaðardalshreppi:

Aðalrétt: Tungurétt. Aukaréttir: Grundarrétt, Skeiðsrétt.

Á Akureyri:

Aðalrétt: Miðhúsarétt. Aukarétt: Glerárrétt.

Á Dalvík:

Aðalrétt: Dalvíkurrétt.

Á Ólafsfirði:

Aðalrétt: Reykjarétt.

Á Siglufirði:

Aðalrétt: Siglufjarðarrétt. Aukaréttir: Hédinsfjarðarrétt, Siglunesrétt, Úlfsdalarétt.

Tilfærsla á rétt, bygging nýrrar, svo og niðurfelling réttar skal skráð í fjallskilabók.

26. gr.

Hver aukarétt heyrir undir aðalrétt sömu fjallskiladeildar. Réttað skal jafnan í aukarétt degi fyrir en sundurdráttur er að aðalrétt. Úrtíningsfé úr aukaréttum skal rekið eða flutt til aðalréttar af mönnum, sem sveitarstjórn hefur til þess kvatt. Þar skulu þeir starfa að sundurdrætti, og síðan reka eða flytja féð, sem upp hefur verið dregið, til aukaréttar, þar sem eigendur fjárens búa næst. Enginn má reka fé frá aðalrétt fyrir en úrtíningur hefur verið að fullu sundur dreginn, nema fjallskilastjóri leyfi.

27. gr.

Sundurdráttur að aðalrétt skal hafinn svo snemma dags, sem unnt er. Draga skal eftir markaskrá, eftir því, sem þörf krefur. Hreppstjóri tilnefni tvo markskoðunarmenn, sem skera úr um vafamörk. Verði markskoðunarmenn ósammála sker hreppstjóri úr. Með ómerkinga og annan óskilapening skal farið samkvæmt VIII. kafla afréttalaga.

VII. KAFLI

Um markaskrá.

28. gr.

Markaskrá skal vera í þremur köflum. 1. kafli: Eyrnamörk í töluröð eftir stafrófi. Brennimörk eyrnamarkseigenda séu prentuð aftan við eyrnamarkið. Þar afturundan í sömu línu komi nafn markeiganda, heimili, bæjarnúmer, sýslu- eða kaupstaðartákn og hrepps-númer. Kaupstaðir skulu merktir með fyrsta staf í nafni. 2. kafli: Brennimörk eftir stafrófsröð, og nöfn markeigenda aftan við. 3. kafli: Mannanafnaskrá eftir stafrófsröð með heimilisfangi, hreppsnúmeri og marknúmeri hvers eins markeiganda við nafn hans.

VIII. KAFLI

Um stóðhross.

29. gr.

Upprekstri stóðhrossa í afrétt, skal haga í samræmi við ákvarðanir sveitarstjórnar og samkvæmt ákvæðum 11. gr. þessarar samþykktar. Eigendur og umráðamenn afrétta þeirra,

þar sem stóðhross ganga, eru skyldir til að greiða allan kostnað við fyrirstöðu vegna hrossana. En bóndi sá, er næstur býr afrétt, hefur bæði rétt og skyldu til þess að hafa fyrirstöðuna á hendi. Náist ekki samkomulag um fyrirstöðugjaldið sker sveitarstjórn úr.

30. gr.

Gangi hross úr afrétt í heimalönd, geta þeir, sem fyrir áganginum verða, tekið þau í vörslu. Jafnframt skulu þeir samdægurs tilkynna fjallskilastjóra og eiganda, sé þess kostur, um töku þeirra. Fjallskilastjóra ber skylda til, að sjá um að hrossin séu rekin á ný til afréttar og viðkomandi bónda greiddar hæfilegar bætur fyrir átroðninginn, að dómi sveitarstjórnar. Eigendur hrossanna skulu bótaskyldir fyrir öllum kostnaði sem af áganginum hlýst.

31. gr.

Á vetrum ber eigendum og umráðamönnum hrossa skylda til að sjá um, að þau gangi ekki á lönd annarra manna, og eru þeir ábyrgir fyrir tjóni og kostnaði, er af því kann að leiða, eftir mati tveggja manna, er hreppstjóri tilnefnir.

32. gr.

Gangi stóðhross af utansýslufréttum á afréttir eða heimalönd sýslunnar, getur hreppsnefnd sú, sem hlut á að máli, kært það til oddvita sýslunefndar. Ber honum þá að leita samninga við nágrannasýsluna um að áganginum verði aflétt. Náist ekki samningur þar um, eða sé hann brotinn, má taka ágangshrossin í hald hvenær sem er og fara með þau samkvæmt ákvæðum 59. gr. afréttalaga nr. 6/1986.

33. gr.

Hreppsnefndum ber að láta smala öllum stóðhrossum af afréttum og heimalöndum til rétta fyrir lok októbermánaðar ár hvert. Skulu þau dregin þar í sundur. Óskilahross, sem þá koma fyrir, skal fara með samkvæmt ákvæðum VIII. kafla afréttalaga.

IX. KAFLI

Ýmis ákvæði.

34. gr.

Um fjármörk og merkingar á búfé fer eftir ákvæðum í reglugerð um mörk, markaskrár og takmörkun á sammerkingum búfjár nr. 224/1987.

35. gr.

Sýslunefnd sker úr öllum ágreiningi sveitarstjórna út af fjallskilamálum. Ennfremur geta einstakir menn komið sér saman um að leggja þess háttar mál fyrir sýslunefnd og úrskurð hennar.

36. gr.

Brot gegn ákvæðum samþykktar þessarar varða sektum og skal fara með mál út af þeim að hætti opinberra mála.

Samþykkt þessi, sem sýslunefnd Eyjafjarðarsýslu hefur samið og samþykkt skv. I. kafla laga nr. 6/1986 um afréttamálefni, fjallskil o.fl., staðfestist hér með til þess að öðlast þegar gildi. Jafnframt er úr gildi felld fjallskilareglugerð fyrir Eyjafjarðarsýslu nr. 310, 11. október 1973.

Landbúnaðarráðuneytið, 2. ágúst 1988.

Jón Helgason.

Jón Höskuldsson.